

Vergadering
Veiligheidsberaad

Datum vergadering
8 juni 2018

Algemeen

01. Opening, mededelingen en vaststelling agenda

De voorzitter, de heer Bruls, opent de vergadering en verwelkomt alle aanwezigen. Hij meldt dat tijdens het agendaoverleg van het Veiligheidsberaad (voorzitter en portefeuillehouders) is afgesproken om de heer Out af te vaardigen als liaison van het Veiligheidsberaad (VB) met de commissie Bestuur & Veiligheid van de VNG.

Verder zijn er geen mededelingen; aan- en afwezigheid of vervanging staan vermeld in het bijgaande presentieoverzicht.

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld met de kanttekening dat agendapunt 3 na de besluitvormende punten besproken wordt.

02. Vaststelling verslag 26 maart 2018

Er zijn geen vragen of opmerkingen en de voorzitter stelt het verslag van 26 maart 2018 ongewijzigd vast.

03. Thematische verdieping over weerbaarheid

In zijn videoboodschap geeft de heer De Spiegeleire aan dat weerbaarheid een (nog) vaak onderbelicht aspect is op het vlak van de fysieke veiligheid. In zijn ogen betekent weerbaarheid dat maatschappelijke 'weefsels' immuun zijn/worden voor conflictactoren. Maar weerbare maatschappelijke weefsels zijn geen vanzelfsprekendheid en staan ook bloot aan uitholling. Een belangrijke vraag is dus hoe de voedingsbronnen van weerbaarheid en het maatschappelijke gevoel van veiligheid – van onderop – aangesproken en gestimuleerd kunnen worden. Ergo, naast alle aandacht voor conflictactoren is de aandacht voor weerbaarheidsactoren van groot belang. Volgens de inleider is de Wet veiligheidsregio's toereikend breed gedefinieerd om weerbaarheid te ontwikkelen tot een belangrijk maatschappelijk element op het vlak van de fysieke veiligheid. Maar hij betwijfelt of het belang van weerbaarheid momenteel voldoende wordt onderkend en weerbaarheid in voldoende mate wordt ontwikkeld.

Tot slot memoreert hij de belangrijkste discussievragen als volgt:

- > Welke betekenis heeft een defensieve versus een offensieve houding van de overheid ten aanzien van het thema weerbaarheid voor de veiligheidsregio's?
- > Doen overheden vandaag voldoende hun 'huiswerk' in het bepalen en prioriteren van (ook strategische) capaciteiten die nodig zijn om veiligheid op alle niveaus structureel te borgen?
- > Hoe kan de overheid sturen op het vergroten van de subjectieve beleving van veiligheid door burgers en hoe is dit te operationaliseren?

Tijdens de gedachtewisseling die volgt, komen vanuit de vergadering de volgende reacties, opmerkingen, vragen en suggesties:

- De centrale boodschap is dat preventie en vroegsignalering veel meer aandacht moeten krijgen. De daartoe benodigde kennis is bij de VR's aanwezig.
- In het effectief bereiken van burgers zitten veel onstuurbare elementen, die maken het operationaliseren van de subjectieve beleving van veiligheid lastig.
- Burgers moeten zich niet alleen veilig voelen, maar zich ook veilig gedragen. Daarbij rijst de vraag hoe mensen toegerust kunnen worden op ongekende situaties.
- Er is grote bereidheid bij burgers en bedrijven om de maatschappelijke weerbaarheid te vergroten. De offensieve benadering zal wel dicht bij de mensen georganiseerd moeten worden.
- Oppassen dat het 'bastion' van VR's losgezongen raakt van wat er in wijken en dorpen gebeurt en leeft. De verbinding met de samenleving is van groot belang.
- Ervoor waken dat het element van de weerbaarheid onderdeel wordt van de 'systeemwereld' die het domein van de fysieke veiligheid domineert; dus niet instrumentaliseren.
- Het verkrijgen van een goed beeld van de weerbaarheid die de VR's willen nastreven, is een eerste vereiste.
- Weerbaarheid betekent ook aandacht voor zelfredzaamheid en het vergroten daarvan.
- Aandacht voor de betrokkenheid die de huidige (Facebook)samenleving opeist, bijvoorbeeld bij opsporings- en crisissituaties. Dit kan echter op gespannen voet komen te staan met hetgeen de samenleving van de overheid verwacht.
- Bij het doen van een beroep op (maatschappelijke) weerbaarheid moet er voor burgers wel een duidelijk handelingsperspectief zijn.
- Maatschappelijk bewustzijn is een belangrijk onderdeel van weerbaarheid. Niet denken dat er voor alles een telefoonnummer is, maar zelf initiatief nemen.

De voorzitter dankt de vergadering voor de input tijdens de gedachtewisseling en het MDA voor het voorbereiden van dit agendapunt. Thans is het aan de bestuurlijke trekker(s) om het thema uit te werken in het kader van de Strategische agenda VB.

Besluitvormend

04. Strategische agenda Veiligheidsberaad

De voorzitter licht toe dat het Multidisciplinair Adviesorgaan (MDA) zich heeft gebogen over de uitwerking van de hoofdthema's die op 26 maart jl. zijn vastgesteld door het VB. Daarnaast stelt het MDA voor om het thema 'Vrijwilligheid' (vanuit multidisciplinair perspectief) toe te voegen aan de Strategische agenda.

De heer Hoes merkt dat de politieke urgentie rondom het thema van de vrijwilligheid steeds groter wordt. Tevens geeft hij aan beschikbaar te zijn als bestuurlijk trekker voor het subthema Voorbereiding evaluatie Wet veiligheidsregio's.

Mevrouw Krikke legt de vraag op tafel of het VB aanstuurt op het komen tot een soort landelijke organisatie of dat het VB de oorspronkelijke koers zal aanhouden: een platform ('federatie') van en voor de vijftientig VR's ter oriëntatie, overleg en afstemming op het terrein van de fysieke veiligheid. Zij is voorstander van de federatieve koers. Want in tegenstelling tot de situatie bij de politie, maakt het VB geen landelijk beleid. Op het vlak van de fysieke veiligheid wordt het beleid gemaakt in de regio's en gemeenteraden. Over de Strategische agenda merkt zij op dat: a. bij de evaluatie Wvr rekening gehouden moet worden met regionale verschillen; b. landelijke onderzoeken (inspecties) regionaal veel tijd kosten; c. de regionale autonomie in het gedrang komt wanneer er beleid wordt gemaakt op basis van landelijke onderzoeken en d. het VB geen presentaties hoeft te geven aan gemeenteraden; Haaglanden hanteert de regionale verantwoordingslijn.

De heer Lonink merkt op dat er ten aanzien van het aspect van de vrijwilligheid goed gekeken dient te worden naar de recente onderzoeken Brandweerstatistiek en Beleving brandweerpersoneel. Ook zal er na de zomer (2018) een rapport uitkomen over gebiedsgerichte opkomsttijden.

De heer Kolff vraagt zich af of het – op zich terecht – betoog van collega Krikke botst met de voorstellen voor de Strategische agenda. Alle VR's zijn zich immers zeer bewust van hun lokale/regionale positie en willen daaraan ook vasthouden.

Mevrouw Salet geeft aan dat Rotterdam-Rijnmond kan instemmen met de Strategische agenda. Ten aanzien van de landelijke koers zullen de thans te maken verdiepingsslagen regionale verschillen juist helder maken. Een breder beeld kan voor alle VR's interessant zijn, maar er is geen behoefte aan een rondreizend 'circus' van het VB.

De heer Scholten schaart zich achter de Strategische agenda. Het VB maakt geen nationaal beleid, maar maakt regio's sterker op regio- en grensoverschrijdende thema's, op complexe onderwerpen en op de impact van voortschrijdende schaalvergroting.

De heer Sluiter geeft aan dat zijn regio kan instemmen met de Strategische agenda. Terughoudendheid is geboden ten aanzien van grote, landelijke onderzoeken; maar natuurlijk dient te worden voorzien in adequate informatie in de richting van departement en minister.

De heer Bruinooge is het eens met de lijn van de Strategische agenda. Er moet wel worden opgepast voor een te grootschalige benadering. Onderling kan er immers al veel geleerd worden van ervaringen, minicrises en aanpak. Op het onderdeel Presterend vermogen plaatst hij kanttekeningen bij de prestatienorm; aan schijnzekerheid heeft niemand iets, dit zal anders aangepakt moeten worden.

De heer Weerwind meldt dat er samen met de bestuurlijke adviescommissie Informatievoorziening (BAC IV) een begin is gemaakt met de uitwerking van de verdiepingsslag op het vlak van informatieverrijking, informatiedeling en het op intelligente wijze inzetten van alle data.

De heer Marcouch geeft aan dat zijn VR instemt met de Strategische agenda. Hij vertrouwt erop dat de zorgen van collega Krikke weggenomen kunnen worden omdat het VB juist voorstaat om alle elementen van fysieke veiligheid aan de orde te stellen op het niveau van de veiligheidsregio's.

De heer Nobel deelt de zorgen van collega Krikke. Het alsmaar onderling vergelijken van allerlei beleidsonderdelen leidt zelden tot meer duidelijkheid of tot een betere aanpak. De inzet van het VB dient a priori aan de VR's ten goede te komen. Over het thema Vrijwilligheid wil hij graag een onderbouwing van de keuze voor een kolombrede aanpak.

De heer Broertjes geeft aan dat Gooi en Vechtstreek akkoord gaat met de Strategische agenda; tevens is hij beschikbaar als bestuurlijk trekker van het thema Evaluatie Wvr.

De heer Weterings stelt dat het betoog van collega Krikke hem aanspreekt; een en ander ligt in het verlengde van de eerdere discussies over de richting van het VB. Het VB moet zich niet ontwikkelen als landelijk beleidsorgaan. De zorg voor de fysieke veiligheid wordt vanaf de basis door gemeenten en regio's ingevuld via de gemeenschappelijke regelingen. Er moet een stelsel komen dat de VR's ondersteunt in de discussie met de gemeenteraden over fysieke veiligheid alsmede de financiering ervan. De kwestie van de stelselverantwoordelijkheid is een van de belangrijke elementen die de VR's moeten inbrengen bij de evaluatie Wvr.

De heer Houben deelt de zorgen van collega Krikke. Juist onderlinge afstemming, uitwisseling en meningsvorming moeten binnen het VB de rode draad zijn. Wel dient er uit de Strategische agenda een heldere en gezamenlijke ambitie te spreken. Het thema Taak en rolopvatting VR's moet ook voorzien in een doorkijk naar de toekomst. Bij het thema Gezamenlijke aanpak zou gekeken moeten worden welke subthema's in aanmerking komen. De heer Houben is beschikbaar als bestuurlijk trekker.

De heer Out is beschikbaar als bestuurlijk trekker voor hoofdthema 1 (Evaluatie), wellicht handig gelet op de liaison tussen VB en VNG. Bij het subthema Presterend vermogen dient de bepleite, federatieve invalshoek niet uit het oog te worden verloren; laten wij niet alles op één hoop gooien en vergelijken. Wel dienen de gewenste kerngetallen goed in beeld gebracht te worden ten behoeve van het onderlinge inzicht en de uitwisselbaarheid. Hij is voorstander van een jaarlijks wisselend politiek/bestuurlijk thema in aanvulling op de drie overeengekomen hoofdthema's.

In tweede termijn komen de volgende antwoorden, toelichting en reacties aan bod:

- De voorzitter beklemtoont dat het niet de bedoeling is om in het VB de beleidsvorming te ontwikkelen voor alle VR's. Het verzoek tot onderbouwing van de kolombrede aanpak van het thema Vrijwilligheid is genoteerd.
- De heer Van Lieshout geeft aan dat, bij het thema Vrijwilligheid, het met name gaat over de impact die een sterk veranderende maatschappij heeft op alle kolommen die betrokken zijn bij fysieke veiligheid.
- De voorzitter geeft in de richting van mevrouw Krikke aan dat het thema Evaluatie Wvr niet is bedoeld om voor heel Nederland te komen tot een uniform standpunt. Afgezien daarvan kan het VB zich niet veroorloven om zich niet te 'bemoeien' met een wet waaruit het VB nota bene is voortgekomen. Uiteraard zijn alle VR's vrij om eigen standpunten naar voren te brengen over de Wvr.
- Mevrouw Krikke ziet graag dat de federatiegedachte wordt geduid in een preambule van de Strategische agenda.
- De voorzitter gaat na op welke wijze de inachtneming van de autonomie van VR's ook in de Strategische agenda kan worden meegenomen.
- De heer Berends geeft aan dat, vanuit de context van het VB, steeds de goede verbinding met het departement en de minister nagestreefd dient te worden.
- De voorzitter geeft aan dat onderdeel c. van het subthema Presterend vermogen vooral is bedoeld om, behalve de bespreking van planning-en-controlcycli, de gemeenteraden zo goed mogelijk aangehaakt te krijgen op de gemeenschappelijke regeling. 'Rondjes' door het VB langs de gemeenteraden zijn zeker niet de bedoeling.
- De voorzitter herkent de opmerkingen vanuit de vergadering over het presterend vermogen van de VR's. De wens van de wetgever mag echter niet uit het oog worden verloren. Maar presterend vermogen hoeft niet alleen in getallen uitgedrukt te worden. Er kan ook voor een meer kwalitatieve benadering gekozen worden die tegemoetkomt aan de wensen van de minister en de Tweede Kamer, die recht doet aan de autonome positie van de VR's en waarvan de VR's ook iets kunnen leren.
- De heer Weterings onderstreept dat de VR's thans de mogelijkheid hebben om het punt van de prestatie-indicatoren (opnieuw) in te brengen wanneer de Wvr wordt geëvalueerd.
- De heer Lonink memoreert dat, in tegenstelling tot het verleden, een wetswijziging inmiddels wel bespreekbaar is geworden.

Besluit: Conform het voorstel met inachtneming van de gemaakte opmerkingen, inclusief de toevoeging van het thema Vrijwilligheid (vanuit multidisciplinair perspectief) aan de Strategische agenda. De heer Hoes stemt met de heren Broertjes en Out af over de trekkersrol(en) bij de evaluatie Wvr. De heer Weterings maakt over de trekkersrol bij Gezamenlijke aanpak bij ongekende crises afspraken met de heer Houben en voorzitter Bruls is bestuurlijk trekker voor het thema Presterend vermogen.

Afgesproken wordt om, met ondersteuning vanuit departement en MDA, het thema Presterend vermogen te agenderen voor het overleg met de minister op 8 oktober a.s. De heer Weerwind is vanuit zijn rol als portefeuillehouder IV de bestuurlijk trekker voor het thema Kansen en bedreigingen van de informatie- en datagestuurde maatschappij.

05. Brandweeronderzoeken

De heer Berends (portefeuillehouder) meldt dat er positief wordt gereageerd op de recente onderzoeken en de brede betrokkenheid daarbij van alle belanghebbende partijen. Thans zijn de afspraken over de verdiepingsslagen aan de orde. Uit de in totaal elf thema's van het Belevingsonderzoek, de input van de Inspectie JenV en door de Vaste commissie voor JenV zal thans uit bestuurlijke optiek tot een keuze voor de verdiepingsslag gekomen moeten worden. De verankering van het geheel bij het IFV, hét kennisinstituut van en voor de VR's, is een nieuwe taak voor het instituut en vereist financiële dekking; deze is niet mogelijk uit bestaande middelen.

De voorzitter memoreert het advies van het MDA om, in plaats van vier bestuurlijke thema's, er drie te selecteren voor de verdiepingsslag. Het onderwerp Betrokkenheid brandweerpersoneel is reeds belegd. De voorzitter stelt voor om het onderwerp wel op te nemen in de lijst van vier, maar met de aantekening dat de uitwerking reeds gepositioneerd is.

De heer Hoes roept op tot terughoudendheid ten aanzien van de financiële consequenties en op te passen voor dubbelingen bij vervolgonderzoeken; in de VR's vinden ook onderzoeken plaats.

De heer Nobel geeft aan dat uit onderzoek in Amsterdam-Amstelland blijkt dat de oriëntatie van met name beroepspersoneel minder is gericht op bestuurlijke belangen bij fysieke veiligheid; hun primaire insteek is repressie. In dat licht is het de vraag of het thema Betrokkenheid personeel wel een uitgesproken bestuurlijk thema is.

In zijn reactie onderstreept de voorzitter dat het bij de themavoorstellen nadrukkelijk gaat over de bestuurlijke uitwerking van de te selecteren onderwerpen.

De heer Sluiter vraagt wat er gedaan wordt met de stevige teksten over de verhouding tussen werkvloer en management in de duidingsnotitie van het Belevingsonderzoek.

De heer Berends geeft aan dat verhoudingen tussen werkvloer en management primair een zaak zijn voor de VR's zelf. Hij gaat daar niet op sturen. Wel zal het Belevingsonderzoek eens in de vier jaar herhaald worden; het stagneren van progressie wordt dan zeker duidelijk. Dubbelingen bij onderzoek hebben natuurlijk de aandacht; vanuit het IFV lopen alle 'lijntjes' naar de VR's.

Besluit: conform het voorstel met inachtneming van de gemaakte opmerkingen.

06. Uitwerkingskader LMO

De heer Hamming (portefeuillehouder) memoreert de bespreking van het onderwerp tijdens het VB van 26 maart jl. Inmiddels hebben alle VR's gereageerd. Als enige heeft de VR Zeeland financieel nadeel van het Uitwerkingskader en het voorstel is om in te stemmen met het, in de BDUR-uitname, compenseren van de VR Zeeland voor het bedrag van 100.000 euro. De heer Lonink is de collega's erkentelijk voor de getoonde solidariteit.

Besluit: conform het voorstel.

Informerend

07. Resultaten onderzoek oefenterreinen

De heer Berends (portefeuillehouder) memoreert dat, bij de verstrekking van de onderzoeksopdracht, bestuurlijk de opvatting heerste dat een besparing op realistisch oefenen van ten minste 25% haalbaar zou zijn. Uit het onderzoek blijkt dat dit niet het geval is. De vraag is zelfs of het (bescheiden) aandeel voor realistisch oefenen, op de totale brandweerbegroting in Nederland (1,2%), wel volstaat. Dit aspect wordt daarom meegenomen bij het traject Doorontwikkeling blijvende vakbekwaamheid.

De voorzitter stelt vast dat het VB decharge verleent aan de portefeuillehouder.

08. Voorraadagenda Veiligheidsberaad

Ter correctie: niet de heer Weerwind, maar de heer Lonink is de portefeuillehouder van het thema Gebiedsgebonden opkomsttijden (RemBrand).

09. Ingekomen en verzonden stukken

Hier zijn geen vragen of opmerkingen over.

10. Rondvraag en sluiting

- De heer Bruinooge meldt zijn afwezigheid (wel met vervanging) op 8 oktober a.s. wegens de viering van Alkmaars Ontzet.
- De heer Out meldt, in het kader van het thema Vrijwilligheid, de recente veteranendag in Drenthe voor brandweermensen. De waardering voor dergelijke initiatieven is groot.

Met dank aan de aanwezigen voor hun inbreng sluit de voorzitter de vergadering en wenst, vooruitlopend op de a.s. vakantieperiode, iedereen een goed zomerreces.

Voorstellen stille procedure

Hier zijn geen vragen of opmerkingen over.

Presentieoverzicht Veiligheidsberaad / AB VB Arnhem, 8 juni 2018

Aanwezig: de heer H.M.F. Bruls (voorzitter), de heer J.C.G.M. Berends, de heer P.I. Broertjes, de heer P.M. Bruinooge, de heer J. Hamming, de heer O. Hoes, de heer M. Houben, de heer A.W. Kolff, mevrouw P.C. Krikke, de heer J.A.H. Lonink, de heer A. Marcouch, de heer H.J. Meijer, de heer J. Nobel, de heer M.L.J. Out, mevrouw M. Salet, de heer S. Schelberg, de heer A.S. Scholten, de heer W.R. Sluiter, de heer C.L. Visser, de heer F.M. Weerwind, de heer Th. L. N. Weterings.

Afwezig met vervanging: de heer A. Aboutaleb, de heer F.J.M. Crone, de heer H.B. Eenhoorn, de heer J.A. Jorritsma, de heer H.J.J. Lenferink, de heer J. Mikkers, de heer G.O. van Veldhuizen.

Afwezig met kennisgeving: de heer P.E.J. den Oudsten, mevrouw A. Penn-Te Strake, de heer J.H.C. van Zanen.

Ambtelijk aanwezig: de heer P.Th. Gelton (JenV), de heer T.S. Holtman (IFV), mevrouw M. Jacobs (IFV), de heer D. Kransen (RBC), de heer T. van Lieshout (MDA), mevrouw M. Oldenhove (IFV), mevrouw A.G.M. van de Vondervoort (GGD GHOR).

Notulist: de heer A.B. van der Kooij.